

ФАКУЛЬТЕТИ

ЛУТАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АГРОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ДЕНИСЕНКО
Анатолій Іванович

Декан факультету

Кандидат сільськогосподарських наук,
почесний професор, завідувач кафедри
ґрунтознавства та агрохімії, відмінник
аграрної освіти та науки III ступеня

«Хліб — усьому голова», — говориться у відомій українській приказці. В Україні кращі, найбагатші у світі землі — чорноземи, на яких із давніх часів вирощували і завжди вирощуватимуть золоте зерно пшениці. З неї випікають головний продукт кожної оселі — хліб.

Для того, щоб на кожен стіл потрапив хліб, на полях працюють хлібороби на чолі з агрономами-технологами полів. Значну кількість цих фахівців готує агрономічний факультет — ровесник університету. Сучасний агроном повинен уміло орієнтуватися в складних природних і економічних умовах, використовувати отримані знання, досягнення аграрної науки, досвід передових вітчизняних і закордонних господарств, а також уміти ефективно застосовувати нові технології та машини, раціонально використовувати високий потенціал і родючість чорноземів, вирощувати високі, екологічно чисті врожаї. В умовах ринкової економіки агроном має навчитися працювати з мінімальними витратами, досягати високої якості врожаїв, з яких можна виготовити дешеву продукцію, конкурентноспроможну на внутрішньому ринку й за кордоном. Тому агроном зобов'язаний бути і технологом, й організатором виробництва, і менеджером та екологом.

Сьогодні змінився характер аграрного виробництва, з'явилися нові форми господарювання, створені на основі приватної власності на землю. Сільськогосподарські акціонерні товариства, селянські господарства (ферми, приватно-орендні підприємства), малі колективні господарства, а також великі агрофірми із завершеним циклом виробництва вирощують культури, переробляють і реалізують продукцію. Серед них: «Агротон» і «Нібулон» (Луганська область), «Шахтар» і ЗАТ «Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча» (Донецька область). Вони оснащені сучасною вітчизняною й закордонною технікою, що допомагає досягати високих показників виробництва. Факультет готує фахівців, які вміють ефективно працювати в колективних і приватних, дрібних, середніх і великих, економічно слабких чи потужних аграрних підприємствах.

Агрономічний факультет веде навчання за двома спеціальностями «Агрономія» та «Лісове і садово-паркове господарство».

Після закінчення четвертого курсу студенти складають державний іспит, отримують диплом бакалавра й спеціальність «Технолог агрономії», а після закінчення п'ятого курсу захищають дипломні роботи, здобуваючи диплом фахівця й кваліфікацію агронома або бакалавра лісового і садово-паркового господарства. Охочі продовжують навчання у стаціонарній або заочній магістратурі протягом одного року, де готують і захищають випускні роботи, стають магістрами за кваліфікацією агронома-дослідника.

Зараз факультет долучився до Болонського процесу навчання студентів за єдиною системою з виданням європейських дипломів. Навчання студентів проводить колектив висококваліфікованих, досвідчених викладачів — професорів, доцентів, асистентів, які працюють на шести кафедрах факультету: ґрунтознавства і агрохімії; землеробства; плодородівництва і лісівництва; селекції та захисту рослин; біології рослин; рослинництва. Учені факультету, одночасно із навчанням, проводять велику науково-дослідну роботу, до якої залучають усіх студентів. Для закріплення теоретичних знань і набуття практичного досвіду роботи студенти проходять навчальні й виробничі практики в навчально-дослідному господарстві університету, в господарствах Луганської й Донецької областей, у наукових установах України, а також у господарствах зарубіжних країн: США, Англії, Німеччини, Швеції, Данії, Нідерландів, Ірландії, Польщі.

ДЕКАНАТ АГРОНОМІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

З 1996 р. деканом агрономічного факультету працює Анатолій Іванович Денисенко. В 1979 р. він із відзнакою закінчив Луганський сільськогосподарський інститут і здобув кваліфікацію агронома, працював учителем, агрономом дільничної бригади, науковим співробітником. У 1982 р. після закінчення аспірантури працював асистентом кафедри ґрунтознавства і агрохімії, а після захисту в 1986 р. канди-

даської дисертації — доцентом цієї ж кафедри. З 1999 р. Анатолій Іванович очолює кафедру ґрунтознавства і агрохімії. Він є доктором філософії, почесним професором університету, відмінником аграрної освіти III ступеня, автором і співавтором двох монографій та чотирьох навчальних посібників, 140 наукових і методичних праць. Коло наукових інтересів Анатолія Івановича досить широке: від проблем родючості ґрунтів і живлення рослин до біологізації рослинництва в адаптивному землеробстві з метою виробництва екологічно чистої продукції.

КАФЕДРА АГРОХІМІЇ І ҐРУНТОЗНАВСТВА

Спочатку дисципліни «Геологія», «Ґрунтознавство» й «Агрохімія» читали на кафедрі загального землеробства. Роботи, що проводилися в цей період, були спрямовані на розробки агротехнічних заходів і внесення добрив для підвищення врожайності культур і родючості полів. Професор Л. А. Христева займалася розробкою методу отримання й застосування добрив із кам'яновугільних порід.

Після повернення інституту з евакуації у ВНЗ створили кафедру агрохімії, ґрунтознавства й геології. В грудні 1944 р. призначили першого її завідувача — М. К. Конакова, кандидата сільськогосподарських наук, старшого наукового співробітника. В цей час учені кафедри працюють над проблемою застосування добрив в умовах Донбасу. Був розроблений і запропонований ефективний спосіб використання органіко-мінеральних добрив у посушливих районах Донбасу. У 1953 р. на кафедру прийшла Л. І. Акентьєва. З перших днів своєї педагогічної роботи молодий учений починає займатися науково-дослідною роботою. Вона розробила ефективні заходи боротьби з ерозією ґрунтів і поліпшення продуктивності еродованих земель на Донбасі. Цю проблему одночасно з нею досліджував В. Г. Суховерхов (випускник Луганського сільськогосподарського інституту 1949 р.).

Наприкінці 50-х рр. на кафедру прийшли кандидат сільськогосподарських наук М. І. Єфімцев і Г. Я. Ткачова (випускниця університету 1952 р.). У 1962 р. завідувачем кафедри був призначений доцент, кандидат сільськогосподарських наук М. І. Єфімцев. У результаті успішної науково-дослідної роботи підготували й успішно захистили кандидатські дисертації І. В. Юркевич, І. М. Білокобильський і В. Ф. Малихіна. За результатами науково-дослідних робіт була підготовлена й успішно захищена докторська дисертація Л. І. Акентьєвої. Плідно працював на кафедрі доцент П. М. Боярський, який успішно займався відтворенням родючості ґрунтів на твердих породах з використанням синтетичних структуроутворювачів. Більше 15 років він очолював агрономічний факультет і за цей період було підготовлено багато вчених-агрономів, які очолюють виробничі ланки в усіх кутках України.

У 1970 р. кафедру агрохімії, ґрунтознавства, мікробіології й фізіології рослин розділили на дві: ґрунтознавства й мікробіології та агрохімії й фізіології рослин. У 1973 р. їх об'єднали в кафедру

«Агрохімія, ґрунтознавство й фізіологія рослин». Її завідувачем призначили Л. І. Акентьєву. В цей період на дослідному полі навчально-дослідного господарства інституту розроблені та закладені дві стаціонарні сівозміни: з вивчення впливу органіко-мінеральної системи добрив на врожайність, якість і родючість ґрунту під час застосування різних видів основної обробки, а також розробки біологічної системи добрив у різних видах основної обробки ґрунту в польовій сівозміні на еродованих ґрунтах Донбасу. На основі отриманих експериментальних даних науковий співробітник, аспірантка М. С. Чижова захистила кандидатську дисертацію, нині працює доцентом на кафедрі. В 1982 р. після закінчення аспірантури на кафедру прийшов А. І. Денисенко, який у 1986 р. захистив кандидатську дисертацію, обійняв посаду доцента, у лютому 1997 р. став деканом і завідувачем кафедри.

Для виконання завдань із науково-дослідної роботи на кафедрі було організовано «Біохімічну лабораторію». За завданням Міністерства сільського господарства на базі лабораторії кафедра визначила рівень забруднення ґрунтів і сільськогосподарських рослин важкими металами в Луганській області. В результаті проведеної роботи розроблені положення зниження їхнього надходження в продукцію рослинництва. Працівники кафедри склали карту забруднення важкими металами Луганської області. Також виконано науково-дослідну роботу на тему «Науково-обґрунтовані рекомендації з якісного складу добрив для овочевих культур у Донбасі», що дозволило розробити й впровадити в масове виробництво нові види мінеральних добрив із домішками мікроелементів під овочеві культури. Кафедра агрохімії провела науково-дослідну роботу «Динаміка використання елементів живлення в агро-екологічно й економічно обґрунтованих семи- й чотирипольних сівозмінах на слабкоеродованих чорноземах Донбасу».

У 2005 р. організовано лабораторію «Вермикюльтури» (завідувач — С. І. Давидов). Її мета — отримати добрива «Біогумус», а в майбутньому — розробка нових видів добрив із додаванням мікроелементів і стимуляторів росту для вирощування конкретних польових, овочевих і плодкових культур у ґрунтах степу України. Сьогодні на кафедрі успішно і плідно працює науково-виробнича лабораторія моніторингу ґрунтів (ст. лаборант В. Ф. Ковальова і аспіранти кафедри Д. О. Коновалов, М. О. Світлична). Навчально-дослідний процес забезпечують старші лаборанти О. П. Федоренко та А. В. Севостьянова.

Сьогодні успішно вирішується проблема підвищення ґрунтової родючості еродованих ґрунтів південного сходу України, збереження позитивного балансу гумусу і, головне, відпрацьовуються прийоми отримання екологічно чистої продукції, відповідно до стандартів ЄС в умовах промислового забруднення.

За сумлінну роботу викладачі кафедри були нагороджені орденами, медалями і грамотами: М. К. Конаков — медаллю «За доблесну працю» (1947), орденом Трудового Червоного Прапора (1953);

Ректор В. Г. Ткаченко із заступником голови Луганської обласної державної адміністрації О. П. Ольшанським на дослідному полі ННВАК «Колос» ЛНАУ

Колектив кафедри агрохімії та ґрунтознавства на чолі із завідувачем — к. с.-г. н., професором А. І. Денисенком

Колектив кафедри біології рослин на чолі із завідувачем — д. б. н., професором І. Д. Соколовим

У полі зору вчених д. б. н., професора І. Д. Соколова і к. с.-г. н., доцента В. Н. Гелюха вдалий урожай соняшнику

М. І. Єфімцев — орденом «Знак Пошани» (1966); В. Ф. Малихіна — медаллю «За доблесну працю» (1970); Л. І. Акентьева — орденом Трудового Червоного Прапора (1971); В. М. Каспарі у 2005 р. — медаллю «Василь Сухомлинський» і знаком «Відмінник освіти України», у 2010 — медаллю «Софія Русова», грамотами Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Головного управління освіти і науки облдержадміністрації м. Луганська, А. І. Денисенко — знаком «Відмінник освіти України» (2004).

КАФЕДРА БІОЛОГІЇ РОСЛИН

У 1921 р. у Луганському сільськогосподарському інституті був організований кабінет ботаніки, який у 1931 р. перетворився на кафедру ботаніки. З часу заснування кафедри й до 1961 р. її очолював професор В. Г. Скороход. Потім завідувачами кафедри були доценти Є. Д. Грицик (1961–1964) і П. С. Супрун (1964–1983). У 1964–1969 рр. на посаді завідувача кафедри працював доктор біологічних наук, професор, надалі заслужений діяч науки України С. Ф. Негруцький. Він розгорнув широкі наукові дослідження симбіотичних грибів та грибів-паразитів лісових і плодових культур. С. Ф. Негруцький створив відому школу мікологів, яка працює в Донбасі й сьогодні.

У 1983 р. кафедра дістала назву «Біологія рослин», її очолював випускник інституту, доктор біологічних наук, професор І. Д. Соколов. Під його керівництвом викладання біологічних дисциплін набуло якісно нового рівня. Вперше в Україні з 1989 р. впроваджено систему тестового контролю знань студентів із застосуванням комп'ютерної техніки, розроблено новий цикл лабораторних робіт із генетики, адаптований до вимог агрономічної практики. В останні роки відкрито набір до аспірантури за спеціальностями «Генетика» й «Ботаніка», випускники якої успішно захищають кандидатські дисертації (дев'ять кандидатських і одна докторська). Інтенсифікуються наукові дослідження, що проводять у межах чотирьох держбюджетних тематик із кількісної генетики й структурної ботаніки, результати яких опубліковані у багатьох наукових статтях

як в Україні, так й у виданнях близького й далекого зарубіжжя. Крім того, результати наукової й методичної діяльності представлені на сайті кафедри <http://www.bioplant.lnau.lg.ua>.

За результатами наукових досліджень кафедра визнана провідною в Україні й визначена методико-теоретичним центром для аграрних ВНЗ України з генетичних дисциплін. У 2006 р. на кафедрі відкрито докторантуру з ботаніки. Тут працюють високопрофесійні викладачі, серед яких доктор біологічних наук, професор І. Д. Соколов, доктор сільськогосподарських наук, професор І. В. Кірпічов, кандидати наук, доценти С. Ю. Наумов, В. Є. Харченко, Л. І. Сигидиненко, асистенти О. А. Мостовий, О. М. Медвідь, С. В. Гондаренко. Навчально-допоміжний персонал представлений трьома співробітниками, що мають вищу фахову освіту. За дисциплінами, які викладають на кафедрі, відбувається постійне відновлення навчально-методичних матеріалів. Співробітники кафедри підготували 12 монографій, що мають не тільки наукове, а й навчально-методичне значення. Навчальні посібники з генетики мають гриф Міністерства освіти й науки України. Разом з ученими Новосибірського ботанічного саду РАН створено «Визначник квіткових рослин» (RECOFAM), заснований на методі нейронних мереж, який застосовують студенти під час польової ботанічної практики.

Загалом на кафедрі підготовлено понад 60 навчально-методичних посібників, створено близько 30 комп'ютерних програм для обробки даних агрономічних експериментів і здійснення поточного й підсумкового контролю знань студентів. НМК Міністерства аграрної політики України кафедру визначено базою для перепідготовки викладачів генетики ВНЗ. Наукові інтереси кафедри охоплюють кілька глобальних напрямів: кількісна генетика, структурна ботаніка, селекція й статистичні методи в екології. Наукові дослідження провадяться відповідно до п'яти затверджених держбюджетних тем, зокрема: «Створення димутантних і більш складних ліній арабідопсису (*Arabidopsis thaliana*)» (керівник — проф., д. біол. н. І. Д. Соколов); «Вивчення розвитку вегетативних

Колектив кафедри землеробства та екології довкілля на чолі із завідувачем — д. с.-г. н., професором М. І. Драніщевим

Викладачі, співробітники агрономічного факультету під час проведення досліджень на соняшниковому полі

органів культурних і диких представників сімейства селерових» (доц., к. с.-г. н. С. Ю. Наумов); «Біологічне обґрунтування прийомів підвищення зимостійкості й продуктивності овочевих культур із контрактильним корінням» (проф., д. с.-г. н. І. В. Кірпічов). У творчому доробку завідувача кафедри І. Д. Соколова — п'ять монографій, 31 посібник, шість патентів, підготовлених як безпосередньо ученим, так і у співавторстві з іншими науковцями.

За період з 1996 до 2009 р. були захищені одинадцять кандидатських і одна докторська дисертації. Під керівництвом проф., д. біол. н. І. Д. Соколова створено генетичну школу, що має широке міжнародне визнання. Матеріали досліджень надруковані як в Україні, так і за кордоном. Загалом опубліковано понад 200 статей у виданнях, затверджених ВАК України. Співробітники кафедри беруть активну участь у вітчизняних і міжнародних наукових конференціях та з'їздах («Learning From Plants», Austin, Texas, 2005; «Теоретичні й прикладні дослідження в ботаніці», Белгород, 2005; «Природа Західного Полісся та прилеглих територій», Луцьк, 2005; XII з'їзд Українського ботанічного товариства, Одеса, 2006; «Looking to the future — Conserving the fast», Chico, California State University, 2006 тощо). Кафедра підтримує наукові зв'язки з Росією, Великобританією, Сполученими Штатами Америки, Бразилією, ПАР, Китаєм.

КАФЕДРА ЗЕМЛЕРОБСТВА ТА ЕКОЛОГІЇ ДОВКІЛЛЯ

Кафедра «Землеробства та екології довкілля» є однією з перших як на агрономічному факультеті, так і в університеті загалом. Саме тому перші випускники мали кваліфікацію агронома-рільника. Перед ними ставили завдання створити культурне землеробство, збільшити виробництво зерна. Головним було глибоке вивчення землеробства, про що промовисто свідчить такий факт: обсяг аудиторних занять для студентів із цієї дисципліни становив 500 годин (на противагу нинішнім 70-ти). Читали цей курс найбільш досвідчені й найавторитетніші викладачі — заступ-

ник директора (проректор) М. К. Конаков та професор В. Г. Ротмістров.

Колектив кафедри від початку енергійно взявся за навчальну роботу, суттєво піднявши рівень підготовки студентів за своєю профільною дисципліною. Цьому багато в чому сприяв постійний висококваліфікований викладацький склад, яким у різні часи керували: д. с.-г. н., проф. М. П. Лубовський; к. с.-г. н., доц. І. І. Малихін; д. с.-г. н., проф. М. І. Драніщев. Багато викладачів працювали на кафедрі понад тридцять років: проф. М. П. Лубовський, доценти І. І. Малихін (49 років), К. П. Лубовський, В. Г. Остапенко, Т. О. Шеремет. Усі викладачі щорічно були кураторами академічних груп, а Т. О. Шеремет, І. І. Малихін і В. Г. Остапенко — деканами агрономічного та заочного факультетів.

Нинішній склад кафедри (доктор наук, професор та шестеро кандидатів наук, доцентів) — це монолітний колектив досвідчених викладачів та молодих фахівців (О. В. Барановський, М. М. Тимошин). Одночасно з підготовкою спеціалістів (усього за період існування кафедри випущено понад 1350 дипломників) викладачі кафедри постійно проводять плідну науково-дослідну роботу, за результатами якої надруковано понад 500 наукових праць та 23 монографії. Основні напрями роботи: розробка й удосконалення систем землеробства та їх ланок для умов Донбасу, заміна примітивного землеробства (із незмінними посівами та з обробітком ґрунту, який складався з однієї мілкої оранки, із толокою замість чорних парів, із монокультурою ярої пшениці та з дуже забур'яненіми полями) на сучасне висококультурне землеробство. У зв'язку з цим у довоєнний період В. Г. Ротмістров і М. П. Лубовський розробили систему обробітку ґрунту для умов Донбасу, а професор М. П. Лубовський — напівпаровий обробіток, який і зараз є найбільш ефективним у боротьбі з малорічними бур'янами. Досліджували та розробляли такі важливі питання: поглиблення орного шару в сівозміні, підбір кращих попередників під озиму пшеницю, зокрема й зайнятих парів із системою обробітку ґрунту в них, а також обробіток землі під ярий ячмінь та горох.

Окрім цього, розроблено ґрунтозахисну енергозберігальну технологію підготовки чистих парів та поверхневий обробіток ґрунту під озимину після непазових попередників, рекомендовано до виробництва позакореневе підживлення озимої пшениці мікроелементами та аміачною селітрою.

На кафедрі вивчаються біологічні особливості сучасних гібридів соняшнику, на основі яких розроблено технологію їх вирощування. Досліджено та опрацьовано багато нових агроприйомів, які підвищують врожайність та збільшують валові збори цієї культури, зокрема рекомендовано кращі попередники та обґрунтовано найбільш доцільні терміни повернення соняшнику на попереднє місце в сівозміні, встановлено оптимальну густоту рослин для різних за швидкістю досягання сортів та гібридів, розроблено ефективні методи боротьби з бур'янами, а також біологічні — з вовчком. Вивчено десикацію посівів, впроваджено у виробництво технологію вирощування соняшнику на зрошенні та раціональні методи використання полів після нього під чисті й зайняті пари, для вирощування ярових і озимих культур, ефективні прийоми боротьби зі сходами падалиці. Опрацьовано технологію передпосівної обробки насіння мікроелементами, яка підвищує врожайність сім'янок на 2,5–3,0 ц/га.

Професор М. І. Драніщев, доцент М. В. Решетняк та аспірант О. Л. Павлов розробили технологію підзимової сівби соняшнику, яка не має світових аналогів. Кандидат географічних наук, доцент Л. М. Попитченко дослідила способи визначення впливу агрометеорологічних факторів на врожайність і елементи технології вирощування соняшнику та зернових культур. Доцент М. В. Решетняк систематизував більш ніж 30-річні дані та встановив кореляційну залежність між урожайністю соняшнику та кліматичними факторами.

За тривалий період із часу створення Луганського національного аграрного університету сільськогосподарське виробництво та аграрна наука пройшли довгий і тернистий шлях, на всіх етапах якого викладачі кафедри землеробства здійснювали свій вагомий внесок у розвиток профільної галузі та агрономічної теорії.

КАФЕДРА РОСЛИННИЦТВА

Кафедру «Рослинництво» організовано в 1922 р. Першим завідувачем був професор В. Г. Ротмістров (1922–1927) — видатний учений в аграрній науці. Близько 40 років кафедру очолював доцент С. К. Кравченко (1927–1965). Тривалий час завідувачами були професори В. Т. Шевченко (1965–1973) та В. С. Кочетков (1973–2008). Нині кафедру очолює доцент М. В. Ковтун.

Із моменту організації й дотепер кафедра брала участь у підготовці шести тисяч випускників, активно провадила наукові дослідження, результати яких запроваджуються у виробництво. Основне завдання кафедри полягає у детальному вивченні рослинництва студентами агрономічного, економічного факультетів та факультету механізації сільського господарства. На кафедрі працюють висококваліфіковані викладачі, кандидати сільськогосподарських наук: зав. кафедри —

доцент М. В. Ковтун, професор В. С. Кочетков, доценти О. М. Шепітько, М. Л. Савкін, В. М. Хром'як, С. І. Капустін, Т. П. Кузьмінська, І. А. Коваленко, В. О. Коваленко, асистент О. М. Федоренко, старший лаборант Л. Г. Мановицька та лаборант О. Г. Цикалова. Для проведення навчально-виховної роботи й виконання наукових досліджень кафедра має добре оснащені навчальні й дослідницькі лабораторії. Рівень успішності з дисциплін, що викладаються на кафедрі, за останні три роки у середньому складає близько 75% (залежно від спеціальності).

На кафедрі рослинництва велика увага приділяється науково-дослідній роботі. Основний напрям — виконання теми зі створення високопластичних сортів озимої пшениці. З 2000 р. кафедра підвищувала якість підготовки фахівців на таких факультетах: агрономічному, економічному і механізації сільського господарства. З дисциплін, що читають на кафедрі рослинництва, підготовлено 89 методичних розробок і рекомендацій, зокрема навчальна допомога із практичного рослинництва обсягом більше 30 друкованих аркушів. Розроблено програми з широким використанням комп'ютерів у навчальному процесі. Велику увагу приділяють використанню на лекціях і лабораторно-практичних заняттях наукових досягнень в аграрному секторі.

Понад 45 років на кафедрі ведеться науково-дослідна робота «Створення високопластичних сортів озимої пшениці». Першим керівником теми був професор В. Т. Шевченко. Результатами проведеної селекційної роботи стали виведені сорти озимої пшениці «Витязь» і «Луго-Віта». Перший із них занесено до Державного реєстру сортів рослин України, другий перебуває в державному сортопробуванні.

На кафедрі рослинництва розроблено глибокорозпушувач РН-1,75, який застосовують для основної підготовки ґрунту без обертання шару. Це протиерозійне знаряддя, завдяки якому ґрунт швидко обробляється (до 15–17 км/год), має високу продуктивність і економію ПММ на 20%. За результатами наукових досліджень отримано сім авторських свідоцтв на винаходи й два патенти. Захищено дві кандидатські дисертації, підготовлено й захищено більше 600 дипломних і магістерських робіт. Для умов Донбасу розроблено технології обробки озимої пшениці, соняшнику, сої, люцерни й кунжуту. Підготовлено рекомендації з сортової агротехніки вирощування сильної та цінної озимої пшениці.

Кафедра оснащена сучасним обладнанням: створено навчально-наукові лабораторії з кореневої системи й насінництва, придбано комп'ютери. Розроблено колекційну ділянку, на якій вирощують понад 70 сортів і гібридів різних польових культур. Це дозволяє предметно вивчати морфологію, ріст і розвиток сільськогосподарських культур.

КАФЕДРА СЕЛЕКЦІЇ ТА ЗАХИСТУ РОСЛИН

Кафедру «Селекція та захист рослин» створено на агрономічному факультеті Луганського сільськогосподарського інституту в 1962 р. Раніше, з 1930 до 1940 р., в інституті самостійно існували кафедра

Колектив кафедри рослинництва
із завідувачем доцентом М. В. Ковтуном

Колектив кафедри селекції та захисту рослин
на чолі із завідувачем — к. с.-г. н., доцентом В. М. Гелюхом

селекції та насінництва й кафедра захисту рослин. Певний час кафедра селекції та насінництва була об'єднана з кафедрою рослинництва. На кафедрі селекції та насінництва працювали: професор М. Є. Сафронов (1931–1939), д. с.-г. н., професор О. О. Орлов (1939–1945), д. с.-г. н., професор М. О. Савченко (1931–1975). Крім навчально-виховної роботи викладачі-селекціонери вели науково-дослідну роботу з виведення нових сортів та гібридів, а також із питань насінництва. М. Є. Сафронов та М. О. Савченко у 1931 р. вперше в Донбасі розпочали організацію сортовипробування овочевих культур на сортодільниці, що дало змогу науково організувати районування сортів овочевих культур у Донбасі. М. О. Савченко створив низку урожайних сортів овочевих культур (капуста «Завадовська ЛСГІ», цибуля «Луганська», томати «Чудо ринку ЛСГІ»). Ці сорти були районовані в багатьох областях України, а також у деяких областях Росії, Молдови, Узбекистану, Казахстану, Азербайджану. У процесі створення сортів поліпшувалися й методи селекційно-насінницької роботи: схрещування зразків різного екологічного походження (капуста), вільне міжсортове схрещування географічно віддалених форм, прискорене розмноження насіння, корене-

плодів тощо. З 1964 р. при кафедрі було відкрито аспірантуру.

Кафедру захисту рослин було організовано в 1931 р., завідувач — викладач А. П. Ліхошерстовий. Із 1938 до 1939 р. кафедрою керував викладач А. Т. Подкопаєв. Із 1939 до 1941 р. кафедрою захисту рослин завідував професор М. С. Уткін, а з 1941 до 1942 р. — доцент А. Я. Соколов.

У 1962 р. кафедра захисту рослин об'єдналася з кафедрою селекції та насінництва, завідувачем якої став професор М. О. Савченко. На ній працювали асистент В. Г. Кравченко, доценти А. Т. Морозова, А. Т. Подкопаєв, пізніше — доцент М. С. Мечетний, асистенти В. В. Прищепка, Є. В. Луньова, Р. М. Бакіна. Кафедра вирощувала насіння овочевих та польових культур, а також розробляла засоби боротьби зі шкідниками та хворобами рослин.

У 1975 р. кафедру очолив доцент І. І. Кириченко. До неї перейшов курс кормовиробництва. Згодом на кафедру прийшов доцент О. О. Табенський, а пізніше — доцент Ю. М. Трубіцин.

З 1975 до 1986 р. викладачі кафедри вели наукову роботу в галузі кормовиробництва (розробка зеленого конвейєру для господарств області, впровадження нових кормових культур тощо), захисту від

шкідників та хвороб соняшнику, зернових та бобових культур.

Восени 1986 р. завідувачем кафедри став д. с.-г. н. А. М. Шевченко, який викладав курс селекції та насінництва рослин. Він спрямував роботу кафедри на селекцію принципово нових високоврожайних сортів гороху, розробку системи агротехнічних заходів і системи захисту рослин. Це призвело до створення при науково-дослідному секторі інституту лабораторії селекції та первинного насінництва зернобобових культур, до складу якої увійшло близько 20 наукових співробітників та лаборантів. Пізніше склад кафедри поповнився кандидатами сільськогосподарських наук Т. П. Кузьмінською, Р. Г. Стрельцовою, В. М. Гелюхом, Т. С. Кірпічовою, О. Г. Денисенко, С. В. Старченко, науковими співробітниками К. М. Федоренко та М. С. Кондрашиним.

Першим результатом плідної роботи кафедри стало виведення сорту сочевиці «Луганчанка», включеного до Реєстру сортів рослин України з 1997 р. У 1997 р. кафедру очолив доц., к. с.-г. н. В. М. Гелюх. Із 1997 до 1999 р. успішно пройшов сортопробування сорт гороху з вусатим типом листу «Беркут», який із 1999 р. районується на сході України. У цьому ж році передали на державне сортопробування

дрібнонасінневий сорт гороху «Схід», зарахований у 2002 р. до Реєстру сортів рослин України. У цьому ж році успішно проходить державне сортопробування та входить до Реєстру сортів рослин України принципово новий сорт білонасінневої сочевиці «Світанок». Усього Володимиру Миколайовичу належить дев'ять патентів та винаходів, які застосовують на сільськогосподарських полях.

В останні роки кафедра інтенсивно веде селекційні дослідження зі створення сортів гороху та сочевиці на підвищену технологічність, стійкість до шкідників та хвороб, придатних до збирання способом прямого комбайнування. Активну участь у наукових розробках беруть аспіранти Р. М. Севостьянова, С. М. Тімошин, М. В. Любімов. До складу кафедри входить четверо кандидатів сільськогосподарських наук, доцентів — В. М. Гелюх, О. Г. Денисенко, С. В. Старченко, Р. Г. Стрельцова та два старших лаборанти — Л. Д. Горячева, І. І. Свідельська. На кафедрі викладаються дисципліни: «Селекція та насінництво сільськогосподарських культур», «Спеціальна генетика», «Сільськогосподарська фітопатологія та ентомологія», «Селекція та насінництво кормових культур», «Фітосанітарний моніторинг», «Кормовиробництво», «Радіобіологія», «Імунітет рослин» та «Карантин рослин».

Колектив кафедри плодовоовочівництва та лісівництва на чолі із завідувачем — д. с.-г. н., професором А. І. Торбою

Проректори, доценти В. А. Бурнукін, В. П. Матвеев, зав. кафедри землеробства, д. с.-г. н. М. І. Драніщев, зав. кафедри рослинництва, доцент М. В. Ковтун обговорюють результати наукових досліджень

КАФЕДРА ПЛОДООВОЧІВНИЦТВА ТА ЛІСІВНИЦТВА

Луганський сільськогосподарський інститут із 1921 до 1930 р. мав рільницьке спрямування, а з 1930 р. було запроваджено плодоовочевий напрям. Для проведення наукових досліджень, якими успішно керували відомі в той час професори І. С. Філіпішин і П. М. Білецький, а також для того, щоб студенти мали змогу проходити виробничу практику при інституті, створили навчально-дослідне господарство.

У 1936 р. інститут знову реорганізували й укрупнили. Відкрили два факультети — «Рільництво», на якому готували агрономів, і «Плодоовочівництво», що випускав спеціалістів плідівництва й овочівництва. Кафедрою плідівництва керував професор О. Д. Поліщук. У той самий період в інституті працювали професори В. Г. Ротмістров, М. Є. Сафронов, В. Г. Скороход, Л. А. Христева, Д. Ф. Проценко. Доктор сільськогосподарських наук, професор П. М. Білецький розробив технологічні способи підвищення врожайності картоплі й овочів, написав підручник з овочівництва, який витримав більше 20 видань і є настільною книгою овочівників Донбасу до цього часу.

Важливу роль відіграли спеціалісти кафедри плідівництва в озелененні міст, шахт, заводів і колгоспів. Зусиллями студентів під керівництвом професорів В. Г. Скорохода і О. Д. Поліщука в Луганську в 1934 році було розбито і посаджено парк ім. Горького.

У 1944 р. після звільнення міста сільськогосподарський інститут відновив свою роботу. Кафедрою плодоовочівництва до 1961 р. керував професор П. М. Білецький. Надалі її очолювали відомі вчені: П. С. Кириченко (1961–1964), доцент А. А. Меркулов (1965–1974), доцент Л. Ф. Кочіна (1974–1988), доцент М. Б. Кукса (1988–1989). У різний час на кафедрі працювало багато високопрофесійних учених: професор М. Є. Сафронов, доценти Н. Д. Авдєєнко, Н. І. Машкевич, Н. В. Ковальська, В. С. Щербина, П. Д. Балабан і багато інших.

Деякий час (з 1989 до 1996 р.) кафедра плодоовочівництва була приєднана до кафедри ботаніки, однак у зв'язку з недостатньою кількістю спеціалістів у Донбасі з плідівництва і овочівництва було прийнято

рішення про відкриття відповідних спеціальностей на агрономічному факультеті. Так статус самостійної кафедри плідівництва і овочівництва було відновлено.

У зв'язку з відкриттям на факультеті спеціальності «Лісове господарство» з лютого 2005 р. кафедра плідівництва і овочівництва була перейменована на кафедру плодоовочівництва і лісівництва. З 1996 р. кафедрою керує д. с.-г. н., професор А. І. Торба. У складі кафедри працюють: д. с.-г. н., професор А. Ф. Гойчук; доценти О. В. Грибачова, Г. І. Скокова, Н. О. Соколова, О. І. Чепіженко; старші викладачі А. Л. Кравець, С. В. Левін, В. В. Шевченко; асистент Т. В. Логачова.

Кафедра підтримує тісний зв'язок зі спеціалізованими кафедрами інших сільськогосподарських ВНЗ України та СНД.

На кафедрі плодоовочівництва та лісівництва проводять науково-дослідні роботи з покращення цибулі ріпчастої сорту «Луганський» та розробляють заходи щодо сортової технології вирощування та зберігання маточників і насіння, а також проблемні питання розмноження лісових, плодових і лісодекоративних порід.

На кафедрі захищено три дисертації. У 2004 р. видано монографію «Культура горіха волоського й фундука в Донбасі» (автори — А. І. Торба, Т. В. Логачова, В. М. Люта). У ній представлені результати досліджень із виявлення й добору перспективних форм горіха волоського й фундука, особливостей їхнього росту й плодоносіння, подано практичні рекомендації з насінного й вегетативного розмноження.

Викладачі кафедри співпрацюють із провідними спеціалістами Станично-Луганського дослідного лісомисливського господарства, яке є філією кафедри для проведення виробничих та навчальних практик, а також беруть участь у всеукраїнських та обласних акціях із відновлення і створення лісів області та озеленення міста.

Зараз на кафедрі плодоовочівництва та лісівництва сформувалися наукові напрями, що відповідають профілю підготовки фахівців, проблемам регіону з формування інформаційних систем у різних галузях.

У 2006 р. на базі кафедри відкрито спеціальність «Лісове господарство», а в 2010 р. відбувся перший випуск бакалаврів лісового та садово-паркового господарства.